

ТОП-ТЕМИ: [здоров'я](#) [Володимир Зеленський](#)[Дайджест](#) > Банки перевіряють та блокують рахунки ФОП та простих українців: що робити?

Банки перевіряють та блокують рахунки ФОП та простих українців: що робити?

Автор: «Фраза»

30.04.26 16:13 74

Поки народні депутати залякують пересічних громадян ухваленням нового законодавства для ще суворішого фінансового моніторингу, який завершується блокуванням й примусовим закриттям рахунків, українські банки навіть без додаткових законів посилюють тиск на людей з цього напрямку. В березні-квітні 2026 року фінансисти розвернули нові перевірки витрат і доходів клієнтів та карають всіх, хто документами не доведе свої офіційні доходи. Банки на повну розпочали жорсткі фінмонівські практики, які тільки обіцяють затвердити нардепи. "Телеграф" опитав банкірів з цього приводу, а ще з'ясував у профільних юристів, з яких причин українці цього року провалювали фінансовий моніторинг та як слід чинити, щоб не вскочити в халепу та не лишитись без рахунка.

Про посилення фінансового моніторингу заговорили через необхідність прийняття Верховною Радою нових євроінтеграційних законів. В тому числі й тих, що дозволять нашій країні долучитися до європейської платіжної зони SEPA (Single Euro Payments Area), яка славиться безплатними чи дешевими переказами (€2—3), якщо приймемо урядовий законопроект №14327. Звучать різноманітні терміни й багато розповідається про майбутнє запровадження у нас жорстких фінмонівських практик KYC ("знай свого клієнта") та AML (Anti-Money Laundering) — протидія відмиванню коштів.

Та нардепи не розповідають найголовнішого: усі ці практики в нас вже запровадженні й щороку вдосконалюються та поглиблюються.

"Банк у своїй діяльності дотримується вимог чинного законодавства у сфері фінансового моніторингу і, зокрема процедури "знай свого клієнта (KYC)". Ці вимоги означають, що банк може запитувати у клієнта документи як під час відкриття рахунку, так і вже в процесі обслуговування. У разі ненадання документів банк зобов'язаний відмовитися від встановлення (підтримання) ділових відносин", — відповіли "Телеграфу" у пресслужбі Sense Bank.

На практиці це значить: без надання запитаних банком паперів людині або відмовлять у відкритті банківського рахунку, або примусово його закривають, якщо він вже був.

"Ненадання документів на запит банку, дійсно, основна причина відмови клієнту в обслуговуванні, проте не єдина. На практиці бувають ситуації, коли банк повинен реагувати швидко відповідно до наявної інформації, яка може надходити як від інших банків, так і від правоохоронних органів. Наприклад, якщо є обґрунтовані підстави вважати, що операції клієнта пов'язані з вчиненням кримінального правопорушення, зокрема, шахрайства, банк зобов'язаний зупинити операції такого клієнта", — пояснили в Sense Bank.

Там підкреслили, що діють за профільним законом з фінмоніторингу та постановою Нацбанку №65 від 19.05.2020, де вписані ознаки ризикових операцій (щодо підозрілості, відмивання коштів), за якими будуть перевіряти клієнта. А ще є власні напрацювання банків, секретні, які можна зрозуміти за непрямыми ознаками. Помітно, що вони перевершують поточні напрацювання законодавців.

"З метою реагування на нові виклики банки розробляють власні сценарії реагування та управління відповідними ризиками. Ці сценарії не є публічними для широкого загалу, адже це частина внутрішньобанківської системи протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (AML/CFT)", — зазначили в Sense Bank.

Водночас слід правильно трактувати всі банківські запити на документи.

Якщо ви здійснили по рахунку операцій, скажімо, на 50—80 тис. грн за місяць, а надали декларацій/ довідок про офіційні доходи лише на 20—25 тис. грн, то це кваліфікується як ненадання документів — вони не надані на всю суму. Бо ж обсяги витрат мають збігатися з доведеними доходами.

Ще один практичний досвід, який "Телеграф" набув в державному ПриватБанку, з подачею туди документів по запиту: дуже важливо, щоб всі довідки/договори були внесені в потрібну банку папку/ розділ системи Приват24. Їх там дуже багато, особливо в бізнес-розділі. Й коли все зібране потрапить не туди, де чекає банк, — документи теж вважають не поданими.

Ми навіть влаштували власний експеримент: відвідали одне з відділень ПриватБанку в Києві на Позняках і попросили директора місцевого відділення допомогти із внесенням запитаних у ФОПа (фізособи-підприємця) документів. Директор відгукнувся, хоча попередньо й проконсультувався з приватівським колегою з цього питання. Та насправді зробив максимум: відсканував запитані документи, відформатував, як вимагалось, та стиснув до потрібного розміру, після чого вніс у

Вибір редакції

Виявлено ще одну небувалу користь кави

Всі новини

Головне

Популярне

30.04.26 17:15

В Ірані висловилися з приводу майбутньої Перської затоки та Ормузької протоки

30.04.26 16:59

Путін зробив дивну заяву про Росію

30.04.26 16:29

Росіяни масово відмовляються від курортів Краснодарського краю через атаки дронів

30.04.26 16:12

У Туапсі виникли серйозні проблеми з водою

30.04.26 16:06

Каллас жорстко висловилася про майбутні відносини з Росією

30.04.26 15:56

Маск заявив, що штучний інтелект може занепасти людство

30.04.26 15:46

Уряд виділив понад 421 мільйон гривень на шкільні їдальні

30.04.26 15:41

На Рівненщині чоловік з автомата розстріляв співробітників ТЦК та поліцейського

30.04.26 15:25

В Україні погіршили прогноз інфляції

30.04.26 15:05

Зеленський продовжив військовий стан та мобілізацію — підписано документи

Фото та Відео

відповідну папку Приват24 бізнес-розділу. Однак вже за кілька днів в тому самому Приват24 з'явилося офіційне застереження від банку, в якому було вказано, що документи не внесені. Тож довелося все знову робити по колу, вже разом зі службою підтримки держбанку.

З практичного боку зрозуміло головне: дуже легко отримати неприємну пригоду, навіть коли зібрав всі документи та підлаштувався під банківські стандарти.

На сьогодні навіть з податківцями на перевірках простіше порозумітися, аніж із банкірами на фінмонітінгових інспекціях. Багато формалізму, дублюючих папочок, незрозумілих технічних стандартів. При цьому той же ПриватБанк дає тому ж ФОПів тільки 10 днів на надання відповіді на запит. Ціна ж питання — закриття рахунку в односторонньому порядку. При цьому пресслужба ПриватБанку відмовила "Телеграфу" у коментарі з фінмоніторингу.

До речі, останніми тижнями банкірів нацькували саме на фізосіб-підприємців, й ФОПів безжалюбно ганяють по фінмонітінгових перевірках в короткі терміни. Передусім вишукують схемних підприємців, які допомагають великому бізнесу мінімізувати оподаткування, бо ж державі дуже потрібні гроші на покриття хронічного дефіциту бюджету.

А ще, як раніше писав "Телеграф", саме через численні побоювання та під тиском влади банкіри готують обмеження (ліміти) на операції ФОПів. Які планують оформити змінами до Меморандуму про забезпечення прозорості функціонування ринку платіжних послуг.

"Вже в цьому році готуються зміни до даного Меморандуму, які передбачатимуть запровадження певних лімітів на проведення операцій ФОПами. Наразі деталі обговорюються на робочих групах банківських асоціацій", — повідомив заступник голови правління Радабанку, начальник управління фінансового моніторингу Олександр Москаленко.

СМІ вже описували негаразди простих людей під час проходження банківських перевірок з фінансового моніторингу. Та цього року юристи дедалі частіше виокремлюють ключову проблему, яку можна пояснити простим виразом — "жити понад статки".

А у випадку із банківським фінмонітінгом йдеться про бажання українців жити саме понад офіційними статками. Тобто на ті гроші, які вони не можуть довести офіційними довідками, деклараціями й іншими документами.

Понад 20 років тому, ще за часів прем'єр-міністра, нинішнього зрадника, Миколи Азарова, про це мріяла наша Податкова. Тоді активно просувалася ідея, щоби фіскалам дозволити порівнювати офіційні доходи й поточний спосіб життя кожного українця та донараховувати податки на різницю, коли хтось живе занадто шикарно. Це називалось непрямими методами, але не було затверджено на законодавчому рівні. До речі, передусім через непримиренний супротив Нацбанку, який на той момент очолював Володимир Стельмах.

Утім, за кілька десятиліть за це взялися вже не податківці, а банкіри, які вимагають офіційного підтвердження документами чи не кожної гривні на банківському рахунку. Та закривають його у разі ненадання усіх паперів.

"Однією із причин провалу перевірки, крім звичного "ненадання документів та відмови від співпраці", є невідповідність доходів і руху коштів. Наприклад, обіг коштів значно перевищує дохід. Також таким значним тригером для банків є використання рахунку, як "проміжний етап", тобто через рахунок проходять чужі кошти (ознаки: різні відправники, але один отримувач, однакові суми платежів тощо). А ще зазначаю: під особливим контролем перебувають біржі та часті міжнародні перекази без логіки, тобто без відповідного призначення, що має підтвердження в інших документах", — повідомила "Телеграфу" юрист адвокатського бюро Івана Хомича Світлана Шаларь.

Її колеги теж першою виокремлюють проблему невідповідності доходів/витрат.

"Для фізичних осіб найчастішою причиною провалу стала алгоритмічно виявлена невідповідність фактичної транзакційної активності задекларованому фінансовому та соціальному профілю клієнта. Громадяни масово провалюють такі перевірки через хибну стратегію захисту, намагаючись пояснити регулярні дрібні карткові перекази "поверненням дрібних боргів" або "допомогою від родичів", — розповів "Телеграфу" адвокат юридичної компанії "Максим Боярчук та Партнери" Максим Чередніченко.

Водночас зауважив, що такі пояснення миттєво спростовуються банківським комплаєнсом, оскільки системи моніторингу легко виявляють неприродну економічну частотність таких операцій та відсутність реальних соціальних зв'язків з відправниками.

Пан Чередніченко перелічив й інші причини провалу фінмоніторингу простими людьми (фізособами):

- Найважчою вимогою для фізичних осіб стало підтвердження джерел походження коштів для карткових переказів та доходів від самозайнятості, куди входять фріланс, репетиторство чи продаж речей. Основна перепона полягає в тому, що банки вимагають офіційні договори та акти виконаних робіт, які звичайні люди не можуть скласти постфактум.
- Проблеми з'являються через те, що клієнти об'єктивно не здатні надати економічне обґрунтування або документальне підтвердження доцільності швидкого транзиту коштів, коли гроші майже відразу після надходження переказуються далі або знімаються готівкою.
- Значні труднощі виникають і у людей, які здійснюють розрахунки за криптовалюту, оскільки вимога банку надати повну історію торгів та підтвердити законність початкового фіатного капіталу виявляється для більшості складним завданням.

А ще додав, що згодом після цього в українців виникають проблеми й в інших банках. Тобто фінансисти не стали чекати, поки законодавці чи Нацбанк затвердять/створять для них якісь "чорні реєстри" порушників фінмоніторингу, й почали негласно обмінюватися цією інформацією між собою.

"Якщо фізична особа провалила перевірку в одному банку через транзит або непідтвердження джерел походження коштів, то вона може потрапити до негласних міжбанківських "чорних списків". Що може

На популярному турецькому курорті зафіксовано незвичайне природне явище

Новини блогосфери

30.04.26 16:52

Доктринальний тупик: чому правильна зброя не змінює результат?

05.04.26 11:29

«Ухилиянт» — не причина, а симптом

05.04.26 11:15

Вирок українському ринку електроенергії

05.04.26 11:06

Захід посиляє сигнал українцям: або легалізуються, або пакуй валізи

Опитування

Що ви чекаєте від 2026 року?

- Закінчення війни в Україні
- Глобальну фінансову кризу
- Розвал Європи
- Кінець світу
- Нову пандемію

ГОЛОСУВАТИ

[переглянути результати](#)

привести до відмов у обслуговуванні в інших установах", — пояснив Максим Чередніченко.

Фінансисти постійно оновлюють свої методи, не чекаючи прийняття нових законів.

"З 2 лютого 2026 року в Україні почали діяти оновлені правила фінансового моніторингу, які істотно змінюють підходи до виявлення підозрілих операцій, а також порядок взаємодії між контролюючими органами. Цьогоріч банки щодо фізосіб фактично перейшли від перевірки окремих операцій до безперервного поведінкового фінмоніторингу на основі ризикоорієнтованого підходу", — уточнила Світлана Шаларь.

Їй додала, що таку можливість перевірок передбачає чинний закон "Про запобігання та протидію легалізації доходів":

- З активним використанням AI/алгоритмів для виявлення патернів — транзитні рахунки, дроблення сум, різкі зміни оборотів, нетипова географія.
- Із посиленою перевіркою походження коштів — особливо по криптоактивах із вимогою простежуваності.
- Із динамічним оновленням ризик-профілю клієнта в режимі реального часу та розширеним обміном даними між банками та державними органами.

"Принципово новим є саме фокус на "логіці поведінки клієнта" замість формальних порогів і разових перевірок. А появу цих критеріїв пояснює тиск міжнародних стандартів, зростання схем порез дрібні та розподілені транзакції, а також підвищена відповідальність банків і їхня потреба доводити ефективність фінмоніторингу перед регулятором", — додала Шаларь.

Ситуація з фінмонівськими перевітками підприємців ще складніша. Як через те, що влада активно взялась за схеми з мінімізації оподаткування за їх участі, так і через те, що запущена справжня війна з ФОПами, які працюють за принципами дропів — отримують статус підприємця під перепродаж третім особам, після чого через нього проходять відверто нелегальні операції з відмивання коштів та легалізацій.

Не обходиться їй без перегинів. Вишукуючи схемників, банкіри розвернули тотальні перевірки всіх ФОПів поспіль. Як-то кажуть, про всяк випадок.

Максим Чередніченко перелічив такі основні причини провалів фізособами-підприємцями банківських перевірок з фінмоніторингу:

1. Найчастіше ФОПи отримують відмови не через власні неправомірні дії, а через виявлені технічні зв'язки з ризиковими контрагентами. Довести банку відсутність справжніх економічних зв'язків у таких умовах надзвичайно складно, оскільки виявлений спільний технічний маркер, такий як одна IP-адреса, MAC-адреса чи навіть спільний аутсорс-бухгалтер, має для автоматизованої системи вищий пріоритет над будь-якими усними поясненнями підприємця.
2. Кваліфікація діяльності підприємця як фіктивної через відсутність природних операційних витрат. Спроби підприємців з мільйонними оборотами пояснити відсутність витрат на оренду чи комунальні послуги дистанційною роботою з дому відхиляються банківським комплаєнсом як нерелевантні.
3. Масові провали зумовлені жорсткою невідповідністю між структурою фінансових потоків, тобто призначеннями вхідних платежів, та заявленими кодами КВЕД, що сьогодні автоматично виявляється системами моніторингу.

"Відтепер банки та податкова служба спільно аналізують диспропорції між оборотами ФОПа та сплаченими ним податками, оцінюють рівень офіційних зарплат працівників та перевіряють фіскалізацію розрахунків через використання РРО. Застосування таких критеріїв виникло через гостру необхідність усунути людський фактор та корупційні ризики під час проведення перевірок", — наголосив Чередніченко.

А Світлана Шаларь перелічила, чого саме слід очікувати ФОПам під час фінмонівських перевірок у 2026 році:

- Блокування підозрілих операцій. У разі виявлення нетипових транзакцій (зокрема, різкого зростання оборотів або складних транзитних схем) інформація оперативніше передається до контролюючих органів.
- Фокус на "дробленні бізнесу". Дані про пов'язаних ФОПів (спільні IP-адреси, персонал, точки продажу) аналізуються в сукупності, а не ізольовано.
- Перевірка контрагентів. Операції з компаніями, що мають ознаки ризиковості (відсутність штату, активів або реальної діяльності), можуть стати підставою для додаткового контролю.
- Нерезидентські операції. Платежі за кордон, особливо до юрисдикцій підвищеного ризику, підлягають поглибленому аналізу.
- РРО (касові апарати), ПДВ і готівка. Аномальні співвідношення між оборотами та податковим навантаженням можуть слугувати тригером для міжвідомчих перевірок.

Як себе захистити?

Щоб не втратити рахунки, простим людям доведеться завжди мати під рукою такі базові документи:

- Довідку про доходи у разі отримання тільки зарплати.
- Податкову декларацію у разі отримання додаткових доходів, таких, приміром, здача в оренду квартири або автомобіля.
- Договір дарування у разі отримання подарунків. В голові слід тримати, що з подарунків слід платити 5% податку, якщо їх надають не близькі першого ступеню спорідненості (батьки, діти, сестри/брати, бабусі/дідусі).
- Договори з купівлі-продажу, коли відбувався продаж майна.
- Договір підряду, коли мали підріток/фріланс тощо.

Світлана Шаларь дала такі поради фізособам для захисту від блокувань рахунків:

- Слідкувати за своїми доходами та надходженнями.
- Побудувати просту фінансову модель, не робити хаотичних платежів.
- Під кожен тип грошей мати документ: продаж → договір.

- Уникати великої кількості різних відправників та не робити регулярні однотипні платежі.
- Не використовувати рахунок як транзитний, бути обережними з дробленням платежів та з криптоплатіжками.
- Писати призначення платежу, але з логікою.
- Не панікувати при блокуванні, вміти одразу писати запит до банку.

А Максим Чередніченко перелічив ключові рекомендації на випадок фінмоніторингу для ФОПів:

1. Зіставити та привести у відповідність фактичну діяльність із зареєстрованими КВЕДами.
2. Вибудувати логічну базу документальну модель бізнесу: договір/оферта — рахунок — оплата — акт/інвойс — підтвердження виконання.
3. Уникати змішування особистих операцій із ФОПівськими. Наприклад: особисті витрати з одного рахунку, витрати на придбання обладнання, яке буде використано для діяльності ФОПа, — з іншого.
4. Чітко вказувати призначення платежу.
5. Уникати класичних "тригерів" для алгоритму перевірки. Наприклад: транзит — кошти зайшли та одразу ж пішли, різке підвищення обороту, нелогічні/підозрілі готівкові поповнення тощо.
6. Здійснення хоча б поверхневої перевірки контрагентів.
7. Належний документообіг та мінімальна правосвідомість. Необхідно визнати, що сьогодні все ще левова частка дрібних ФОПів працює "на довірі": облік постачання товару в магазин здійснюється в зошиті, послуги надаються "під чесне слово", все це унеможлиблює здійснення підтвердження джерела походження коштів та веде до блокування рахунків.
8. Підготовка папки фінмоніторингу. Сьогодні безліч "хмарних" просторів надають безплатно від 5 до 20 Гб простору, цього більше ніж достатньо для збереження сканованих копій угод та первинної фінансової документації.
9. Оперативне реагування на запит суб'єкта фінансового моніторингу. Надання підтверджувальних документів у день надходження запиту або на наступний день значно зменшить ризик блокування порівняно із наданням документів через тиждень після надходження запиту. Оперативна відповідь свідчитиме про реальність операції, тривала відповідь — створює підозри, що підтверджувальні документи готувались спеціально для того, щоб її виправдати.

Ніхто не любить перевірки, тим паче спонтанні. Проте в нинішніх реаліях до них слід бути готовими в будь-який момент.

"Якщо вдається до цифр, то зростання закриттів рахунків цьогоріч у фізичних осіб фіксується десь на рівні 20—30%. А щодо ФОПів ситуація трохи гірша, блокування та закриття рахунків збільшилось на 40—50%. Що пояснюється і тим, що в більшості випадків саме ФОПи є ціллю фінмоніторингу", — резюмував Чередніченко.

До кінця року експерти очікують подальшого зростання фінмоніторських перевірок і збільшення випадків примусового закриття рахунків українцям.

За матеріалами видання [Телеграф](#)

Читайте Фразу в Google News (натиснути "Підписатися")

Підпишіться на канали Фрази в [Youtube](#), [Twitter](#), [Instagram](#), [Facebook](#)

Теги: [банк](#), [фінанси](#), [економіка](#)

Коментарі

27.04.26 10:45

Звідки Юлія Тимошенко рекрутуватиме свій прохідний список

Автор: [Назар Даниленко](#)

30.04.26 16:06

Нові правила стягнення боргів в Україні: що нам несе закон 14005

Автор: [«Фраза»](#)

Теги Про сайт, реклама Політика конфіденційності fraza.ua@gmail.com

© 2026 рік «Фраза.юа» - найсвіжіші онлайн новини України та світу, авторські статті. Всі права захищені.

При використанні матеріалів обов'язково розміщення прямого та відкритого для індексації посилання на «Фраза.юа», розміщеному не нижче третього абзацу.

Редакція Фраза.юа залишає за собою право не погоджуватись з думкою автора, проте надає свободу слова відповідно до ст. 21, 24 та ст. 34 Конституції України.

